

**Міністерство освіти і науки України /
Ministry of Education and Science of Ukraine**

**Київський національний економічний університети імені Вадима Гетьмана /
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman**

СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

STRATEGIC IMPERATIVES OF MODERN MANAGEMENT

Збірник матеріалів / Proceedings

**VII Міжнародної науково-практичної конференції /
7th International Scientific Conference**

**м. Київ / Kyiv
08 травня 2024 р. / May 8, 2024**

**УДК 005.1
С83**

Рецензенти:

Андрущенко Г.І., д-р соц. наук, професор
(Державний університет економіки і технологій)
Касич А.О., д-р екон. наук, професор
(Київський національний університет технологій та дизайну)

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»,
Протокол № 9 від 25.04.2024*

*Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за науковий рівень публікацій, обґрунтованість висновків,
достовірність результатів, наявність плагіату несуть автори.*

С83 **Стратегічні імперативи сучасного менеджменту:** Зб. матеріалів
VII Міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс]. –
К.: КНЕУ, 2024. 486 с.
ISBN 978-966-926-500-5
DOI: doi.org/10.35668/978-966-926-500-5

Визначено бізнес-тренди й виклики сучасного менеджменту з фокусуванням на пошук кращих управлінських практик для забезпечення економічного розвитку в умовах трансцендентності з акцентом на запровадження актуального інструментарію для воєнного стану і повоєнного відновлення. Охарактеризовано особливості менеджменту сталого розвитку й екосоціального менеджменту в контексті євроінтеграційних процесів. Окреслено тенденції диджиталізації бізнесу і цифрової грамотності, набуття й розвитку управлінських компетентностей.

УДК 005.1

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено*

ISBN 978-966-926-500-5

© КНЕУ, 2024

Вікторія МАЦУКА,
канд. екон. наук, доцент, доцентка кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет, Україна
ORCID 0000-0002-0953-8769
v.matsuka@mu.edu.ua

ТРЕНДИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Анотація. У даному дослідженні розглядаються питання сучасного менеджменту та тренди його розвитку. Надано визначення та характеристика поняття «менеджмент» та представлено його еволюцію з кінця XIX століття до сьогодні. Проаналізовано сучасний стан систем менеджменту, приділено увагу трендам розвитку науки і практики менеджменту, що склалися та ще формуються, а також об'єктивним чинникам, які впливають на зазначений процес.

Ключові слова: тренди, управлінські рішення, менеджмент, організація, інновації.

Актуальність. Сьогодні навички роботи з людьми або управління широко використовуються в бізнесі та повсякденному житті, дозволяючи підприємцям ставити цілі та досягати їх. Цікаво, що ці навички розвивалися протягом тисячоліть, коли люди збирали та накопичували цінний досвід. Вчені також визначили етапи розвитку менеджменту, вивчаючи, на яких етапах можна відстежувати, як і чому змінюються його ключові поняття.

Постановка завдання. У даному дослідженні проаналізуємо сучасний стан систем менеджменту, приділимо увагу трендам розвитку науки і практики менеджменту, що склалися та ще формуються, а також об'єктивним чинникам, які впливають на зазначений процес.

Результати дослідження. Важко точно сказати, звідки походить слово «менеджмент». Деякі вчені вважають, що воно походить від італійського «managgiare», що означає «керувати конем». Згідно з іншою точкою зору, цей термін походить від латинського слова «manus» («рука») і тому тлумачиться як керівництво, управління.

Сьогодні під менеджментом розуміють мистецтво ведення бізнесу, стиль управління та вміння досягати високих результатів у конкурентному середовищі.

Розглянемо цілі та завдання менеджменту. Основна мета менеджменту – забезпечити прибутковість організації та зробити його фінансово стабільним. Є й інші, наприклад: управління виробництвом; раціональне використання наявних ресурсів; розкриття потенціалу кадрів, підвищення їхньої кваліфікації, мотивації та лояльності.

Крім того, метою менеджменту є запобігання або мінімізація ризиків, що виникають у ринкових умовах, які можуть негативно вплинути на фінансовий стан організації та призвести до банкрутства. Але це загальні цілі, а також можуть бути конкретні цілі, поставлені в рамках окремих відділів або пов'язані з конкретними сферами діяльності.

Проте всі цілі покликані принаймні допомогти організації зберегти свої позиції на ринку та максимізувати свої позиції за будь-яких умов.

Головне завдання менеджменту – організувати роботу працівників так, щоб вони разом досягали спільних цілей. Але, головне, основна мета бізнесу залишається незмінною – приносити користь якомога більшій кількості людей. Така мета може дати натхнення, але лише в тому випадку, якщо власник організації або керівник регулярно рекламує її співробітникам під час щотижневих зустрічей.

Інші адміністративні завдання: налагодження високоефективного виробництва, оптимізація та автоматизація, де це необхідно; навчання працівників, підвищення кваліфікації та стимулювання; визначення необхідних для роботи ресурсів та їх джерел; розробка стратегії розвитку для пошуку та освоєння нових ринків; контроль виконання завдань тощо [1;2].

Цілі визначають функції менеджменту, а саме: планування, організацію, мотивацію та контроль.

Розглянемо витоки та етапи розвитку менеджменту. Розрізняють 4 етапи.

Давній. Він охоплює період з 9 по 7 століття до нашої ери до 18 століття нашої ери.

Період індустріалізації Це відбувалося між 1776 і 1890 роками.

Період систематизації. З'явився в 20 столітті.

Інформаційний період. Відбувається з 1960-х років дотепер. У цей час були остаточно закладені основи менеджменту: якість; контроль; сервіс.

Дуже важливою стала також робота з персоналом. Мета – забезпечити людям гідні умови праці, які дозволять їм реалізувати свій потенціал і побудувати спілкування. Ще один момент – це необхідність мотивувати співробітників продовжувати вдосконалюватися.

Це основні етапи розвитку менеджменту, але важливі й інші етапи. Тому вважається, що він почав розвиватися після виходу книги Ф. Тейлора «Принципи наукового менеджменту» на початку 20 століття. Наступний період ознаменований появою робіт А. Файоля і Д. Муні. В окрему фазу виділяють розвиток психології та соціології та їх вплив на роль працівників у системах управління. Нарешті, сьогоднішній етап і характеризується появою нових трендів у розвитку сучасної теорії менеджменту, а саме: демократизація теоретичних підходів до управління, визнання важливості використання матеріально-технічної бази тощо.

Приділимо увагу основним школам менеджменту. У процесі розвитку менеджменту були виділені школи менеджменту, що сформувало ключові концепції та методи менеджменту. Між ними:

Школа наукового управління (1885-1920). Вважається, що її народження пов'язують з Ф. Тейлором, оскільки саме він у згаданій книзі підтвердив важливість наукового методу в процесі управління. Його принципи управління зводилися до застосування економних методів роботи, ефективного підбору кадрів, правильної розстановки кадрів і взаємодії між керівництвом і працівниками. Крім того, засновник цієї школи вважав матеріальну винагороду найкращим стимулом для робітників до праці.

Класична або адміністративна школа. Вважається, що це між 1920 і 1950 роками. Її появу приписують А. Файолю. Французький соціолог вивчав управлінські функції, поділяючи їх на загальні та специфічні функції, застосовні до будь-якої сфери діяльності. Теоретик і практик менеджменту також вважає, що важливо спочатку створити структуру, яка демонструє всі важливі функції, не дублюючи їх, а потім знайти потрібних людей. Основні принципи цієї школи: функціональний розподіл праці, єдине управління (кожен працівник має свого керівника і виконує його накази), а управління вимагає планування, контролю та мотивації.

Кількісна школа (з 1950 р.). Її відмінною рисою є використання математичних прийомів, статистичних методів і теорії ймовірностей в процесі управління для обґрунтування управлінських рішень. Був прийнятий системний підхід, але вважається, що представники цієї школи мало уваги приділяють людському фактору.

Є й інші школи. Отже, в 60-х рр. Була сформована емпірична школа, одним з основних принципів якої була необхідність залучення сильного лідера, компетентного в різних питаннях.

Класичний менеджмент відходить у минуле, оскільки не враховує особливості людей 21 століття. Сучасні процеси, що проявляються в усіх сферах діяльності, сприяють підвищенню якості життя людини, а також охоплюють процеси управління, які призводять до розвитку нових принципів взаємодії суб'єктів господарювання.

Відносини між співробітниками в командах, швидше за все, зміняться, а це означає, що менеджери повинні знайти нові та сучасні способи побудови командних відносин між співробітниками, щоб ефективно виконувати завдання, які перед ними стоять.

Звичайно, все це пов'язано з впливом інноваційних технологій на процеси управління. Для управління інноваційною діяльністю організації використовують спеціальну систему інноваційного менеджменту.

«Тренд» – це тенденція, яку також можна назвати напрямком розвитку. Можна виділити наступні тренди розвитку сучасного менеджменту.

1. Широкий розвиток організаційної культури, тобто принципів і цінностей як одного з потужних стимулів для співробітників до роботи.

2. Стратегічне управління. Розробка стратегії та планування дозволяє організація

працювати ефективніше, ставити цілі та досягати їх.

3. Удосконалення способів оптимізації та управління бізнес-процесами для економії ресурсів і досягнення кращих результатів без втрати якості роботи.

4. Розвиток лідерського потенціалу; навчання та розвиток нових методів управління, таких як стратегічний та інвестиційний менеджмент; культура співпраці.

5. Гнучкість та адаптивність; розвиток роботизації та автоматизації; діджиталізація та цифрова трансформація.

Цифрова трансформація торкається кожної сфери життя, включаючи менеджмент. Використання таких технологій, як штучний інтелект, аналітика даних і хмарні рішення, дозволяє організаціям оптимізувати бізнес-процеси, покращити комунікацію та приймати розумніші рішення. Цифрові інструменти допомагають менеджерам ефективно використовувати ресурси, прогнозувати результати та аналізувати інформацію для прийняття стратегічних рішень [3, с. 215].

Роботизація та автоматизація бізнес-процесів стають все більш поширеними в сучасному менеджменті. За допомогою автоматизованих систем можна значно знизити ризик помилок, підвищити продуктивність і оптимізувати робочі процеси. Такі інструменти, як помічники ботів, роботи та автоматизовані системи управління, звільняють час менеджерів для стратегічного мислення та прийняття важливих рішень [4, с. 278].

У сучасному менеджменті ми спостерігаємо багато нових трендів, які істотно змінюють підхід до управління бізнесом. Гнучкість, співпраця, розвиток лідерства, цифрова трансформація та робототехніка – лише деякі з них. Якщо компанії хочуть залишатися конкурентоспроможними та успішними, вони повинні використовувати ці тренди для адаптації до динамічного бізнес-середовища [5].

Висновки. Таким чином, сучасні тренди розвитку менеджменту включають поширення ефективних методів менеджменту, які використовуються в бізнес-організаціях. Менеджмент продовжує розвиватися сьогодні, а його методи та прийоми дозволяють організаціям розвиватися та процвітати.

Список використаних джерел

1. Копчак Ю., Матвеев М., Пугачов В. Трансформація сучасного менеджменту в умовах війни. Економіка та суспільство. 2023. №51. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-24> (дата звернення: 13.04.2024).
2. Кучер Д. Менеджмент під час війни: стратегія управління для виживання та розвитку. Mind. 2023. URL: <https://mind.ua/openmind/20256930-menedzhment-pid-chas-vijni-strategiya-upravlinnya-dlya-vizhivannya-ta-rozvitku> (дата звернення: 13.04.2024).
3. Мацука В.М. Менеджмент цифровізації та розвитку бізнесу. *Трансформація обліку та бізнес-консалтингу в умовах невизначеності: сучасні тренди, виклики, міжнародний досвід*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 10 листопада 2023 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2023 С.214-217. URL: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/> (дата звернення: 13.04.2024).
4. Мацука В.М. Сучасні риси управління. *Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем: міжнародна науково-практична конференція*: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків 19 травня 2023 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 278-279. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17830> (дата звернення: 13.04.2024).
5. Тренди в сучасному менеджменті. URL: <https://kerivnyk.info/2024/01/trendy-v-suchasnomu-menedzhmenti.html> (дата звернення: 13.04.2024).

Viktoriia MATSUKA,
Ph.D., Associate Professor,
Management and finance Department
Mariupol State University, Ukraine

TRENDS OF MODERN MANAGEMENT

Abstract. This study examines issues of modern management and trends in its development. The definition and characteristics of the concept of "management" are given and its evolution from the end of the 19th century to the present is presented. The current state of management systems is analyzed, attention is paid to trends in the development of management science and practice, which have developed and are still being formed, as well as objective factors that affect the specified process.

Keywords: trends, management decisions, management, organization, innovations.